

Европейски икономически и социален комитет

INT/607

Малък бизнес, голям свят

Брюксел, 23 май 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

**„Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета,
до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите –
„Малък бизнес, голям свят – ново партньорство за подпомагане на МСП
да се възползват от глобални възможности“**

COM(2011) 702 final

Докладчик: г-н **Ivan Voleš**

На 9 ноември 2011 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите – „Малък бизнес, голям свят – ново партньорство за подпомагане на МСП да се възползват от глобални възможности“
COM(2011) 702 final.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 8 май 2012 г.

На 481-вата си пленарна сесия, проведена на 23 и 24 май 2012 г. (заседание от 23 май), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 195 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 Мобилизирането на потенциала на европейските малки и средни предприятия (МСП) да навлизат в пазарите на трети страни, особено на тези, които се разрастват с бързи темпове, може да стане важен фактор за насърчаване на растежа и заетостта. По тази причина интернационализацията на МСП трябва да бъде неразделна част от всички политики на ЕС, свързани с тези предприятия.
- 1.2 Интернационализацията обхваща широк спектър от дейности като внос, износ, преки чуждестранни инвестиции, подизпълнителска дейност и техническо сътрудничество. Комитетът изразява съжаление, че съобщението разглежда преди всичко въпросите за подкрепата на износителите и инвеститорите.
- 1.3 Като се има предвид тясната връзка между интернационализацията и иновациите, Комитетът препоръчва новите програми „Хоризонт 2020“ и COSME да станат по-достъпни и по-лесни за употреба за МСП. Европейският социален фонд също трябва да се включи в насърчаването на интернационализацията.

- 1.4 Когато се оказва подкрепа на интернационализацията на европейско равнище, трябва да се отчита подкрепата, предлагана на национално ниво, така че първата да не дублира втората, а да я допълва, когато това попада в компетентността на ЕС, чрез дейности като отваряне на пазарите, сключване на двустранни и многостранни споразумения, премахване на бариерите, предоставяне на информация по митнически въпроси, защита на интелектуалните права, защита на инвестициите, стандарти, наредби, публични търгове, борба с корупцията и така нататък.
- 1.5 ЕИСК призовава за по-добра съгласуваност и съвместно управление на политиката за интернационализация между генералните дирекции на Комисията, Съвета, Европейската служба за външна дейност, Европейския парламент и мрежата на национални представители на МСП.
- 1.6 Предложеният интернет портал може да изпълнява своето предназначение, само ако обхваща всички налични източници на информация, ако е свързан с националните портали и предоставя най-важната информация на всички официални езици на ЕС.
- 1.7 ЕИСК отбелязва неадекватно използвания потенциал на мрежата „Enterprise Europe Network“ и приветства предложението за промяна на управленската структура. Комитетът призовава в управлението на мрежата да бъдат включени организации на предприятията.
- 1.8 Европейската политика за подпомагане на достъпа на МСП до пазарите на трети страни трябва да бъде тясно обвързана с техните трансгранични дейности в рамките на единния пазар, тъй като това е мястото, където повечето от тях добиват първия си международен опит; тази политика следва да включва и подкрепа за достъпа на МСП до единния пазар и премахването на бариерите, които го възпрепятстват.
- 1.9 Един от най-големите недостатъци на сегашната система за подкрепа на европейско и национално равнище е, че МСП почти не знаят за съществуването . Освен това информацията, от която имат нужда, се намира трудно и е формулирана на неразбираем език, а достъпът до практически насоки относно процедурите е затруднен. Комитетът препоръчва най-вече представителните организации на МСП да бъдат привлечени в дейностите за популяризиране и за повишаване на осведомеността.
- 1.10 Достъпът до финансиране е важна предпоставка за излизането на МСП на международния пазар, особено в период на криза. По тази причина ЕИСК призовава Комисията да създаде нови финансови инструменти за подкрепа на интернационализацията на МСП, като например гаранции за експортно кредитиране, застраховане на международни дейности и лесно отпускане на заеми чрез гарантирани кредитни карти.

- 1.11 Комитетът призовава за уеднаквяване на условията за различните регионални програми като „East Invest“, „Al Invest“ и „Medinvest“, което ще ги направи по-лесни за ползване от МСП. Той също така призовава за преосмисляне на настоящите правила, при които само МСП от партньорски страни могат да се възползват от подкрепа за участие в действията по програмите.
- 1.12 ЕИСК предлага серия от конкретни мерки на европейско равнище, които биха могли да допълват по полезен начин съществуващата подкрепа, като например: въвеждане на награда за европейско малко и средно предприятие износител, използване на общоевропейските инициативи, каквато е Европейската награда за предприемачество, популяризиране на интернационализацията на МСП по време на Седмицата на МСП, изграждане и поддържане от страна на органите, предоставящи подкрепа, на база данни с най-добри практики, както и съживяване на инициативите за установяване на партньорски контакти като „Europartenariat“ или „Interprise“.
- 1.13 ЕИСК подкрепя идеята за свикване на годишен форум за оценка на напредъка на интернационализацията и призовава той да се превърне в постоянна платформа, осигуряваща ефективното участие на социалните партньори и другите заинтересовани страни в него, включително ЕИСК.
- 1.14 ЕИСК препоръчва към избраните приоритетни географски райони (страните БРИК) да се добавят и други перспективни пазари, като тези в Персийския залив, Югоизточна Азия и други региони.

2. Основно съдържание на документа на Комисията

- 2.1 Европейският съюз трябва да намери нови източници на растеж и работни места. Големите пазари извън ЕС, като Китай, Индия, Русия и Бразилия, се радват на бурни темпове на растеж и предлагат значителни възможности за дружествата на ЕС. Следователно подкрепата за дейността на МСП извън ЕС води до повишаване на конкурентоспособността на Съюза, както е посочено в стратегията „Европа 2020“ и в други документи¹.
- 2.2 През ноември Комисията публикува съобщението „Малък бизнес, голям свят – ново партньорство за подпомагане на МСП да се възползват от глобални възможности“², в което предлага цялостно преразглеждане на подкрепата, оказвана на равнище ЕС за интернационализацията на МСП, с цел да се разшири обхватът на тази подкрепа и да се повишат ефективността и прозрачността □.

¹ Съобщение относно интегрираната индустриална политика, COM(2010) 614 final; Преглед на „Small Business Act“, COM(2011) 78 final; Съобщение относно търговската политика, COM(2010) 612 final; и относно Акт за единния пазар, COM(2010) 608 final.

² COM(2011) 702 final.

- 2.3 През последните три години 25% от базираните в ЕС МСП осъществяват износ на единния пазар и извън него, но само 13% са активни извън ЕС, което сочи значителен неизползван потенциал за разширяване в трети страни, особено в областта на иновативните производства и творческите сектори.
- 2.4 Комисията определя целите, които иска да постигне: да се осигури достъпна информация на МСП, дейностите за подкрепа да станат по-съгласувани, да се подобри ефективността на разходите, да се запълнят пропуските в услугите, предоставяни на национално равнище от публичния и частния сектор, както и да се осигури равен достъп на МСП от всички държави членки на ЕС.
- 2.5 Основните инструменти, които Комисията възнамерява да използва за постигането на тези цели, са: снабдяване на МСП с информация по най-достъпния начин; внасяне на европейско измерение в услугите за МСП на приоритетните пазари; подкрепа на кластери и мрежи; и рационализиране на нови дейности на приоритетните пазари при съблюдаване на следните три принципа: взаимно допълване, устойчивост и ефективност в използване на публични средства чрез създаването на „SMART“ (специфични, измерими, постижими, уместни и навременни) цели. Комисията ще очертае приоритетните географски райони въз основа на определени критерии. Интернационализацията на МСП трябва да бъде част и от другите политики на ЕС.

3. **Общи бележки**

- 3.1 ЕИСК приветства съобщението на Комисията и изразява съгласие с по-голямата част от анализа и заключенията. Комитетът отбелязва, че съобщението акцентира в по-голяма степен върху системата за предоставяне на подкрепа, отколкото върху конфигурацията и целта на тази подкрепа. Комитетът би искал да насочи вниманието към неотдавна публикувани становища, посветени на интернационализацията на МСП, като „Преглед на „Small Business Act“³, „Как да помогнем на МСП да се адаптират към промените на световния пазар“⁴ и „Външен аспект на европейската индустриална политика“⁵.
- 3.2 ЕИСК изразява съгласие, че политиката, която подпомага навлизането на малките и средните предприятия на пазарите извън ЕС, трябва да фигурира в стратегията за конкурентоспособност „Европа 2020“, както и в другите политики на ЕС, и подчертава необходимостта да се координира прилагането на тези политики с оглед на интернационализацията на МСП.

3 [ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 51.](#)

4 [ОВ С 255, 22.9.2010 г. стр. 24.](#)

5 [ОВ С 218, 23.7.2011 г., стр. 25.](#)

- 3.3 Комисията изразява съжаление, че съобщението на Комисията се ограничава почти изцяло до подкрепа за преките износители на пазарите на трети страни. При все това интернационализацията на МСП обхваща износа, вноса, преките чуждестранни инвестиции, техническото сътрудничество, договорите за подизпълнение и други дейности, в които МСП са част от веригата на добавената стойност.
- 3.4 Информационната и образователната подкрепа трябва да обхване и други аспекти на интернационализацията, за да донесе ползи за възможно най-широк спектър от ползватели и по този начин да се внесе разграничение между нуждите на различните категории предприятия според техния мащаб и международни дейности.
- 3.5 Посоченият от статистиката потенциален брой на МСП, които биха се включили в интернационализацията, трябва да се подложи на реалистична преценка⁶, като се отчита фактът, че една значителна част от МСП удовлетворяват единствено нуждите на местния пазар под формата на услуги от малък мащаб, занаятчийски продукти за местни нужди и др.
- 3.6 ЕИСК подчертава необходимостта да бъде създадена благоприятна бизнес среда за МСП по системен и последователен начин, по-специално да бъдат намалени административната тежест и излишното регулиране, които застрашават конкурентоспособността на дружествата от ЕС на пазарите в трети страни, и да бъдат премахнати всички бариери пред интернационализацията на МСП.
- 3.7 Иновациите стимулират интернационализацията, което може от своя страна да повиши производителността на дружествата⁷. В настоящия бюджетен период на ЕС за МСП са заделени само 15% от средствата по програмата за сътрудничество, която е част от Седмата рамкова програма⁸. Новите програми „Хоризонт 2020“ и COSME и четвъртият стълб на Европейския социален фонд могат да допринесат много за повишаване на конкурентоспособността чрез иновации и по този начин да способстват за създаването на по-благоприятна среда за интернационализацията на европейските МСП, а впоследствие и за по-голям растеж и създаване на работни места. МСП обаче трябва да бъдат информирани за съществуването на тези програми и да имат достъп до тях, а самите програми трябва да бъдат направени по-лесни за използване.

⁶ Вж. проучването, озаглавено „Интернационализацията на европейските МСП“ („Internationalization of European SMEs“), поръчано от ГД „Предприятия и промишленост“ на института EIM-Business and Policy Research, 2010 г., стр. 5. МСП реализират 25% от общия износ на ЕС-27, като около половината от него е насочен извън вътрешния пазар (13%); МСП реализират 29% от общия внос на ЕС-27, като отново половината от него е с източници извън вътрешния пазар (14%); 7% от МСП в ЕС-27 участват в технологично сътрудничество с чуждестранен партньор, 7% са подизпълнители на чуждестранен партньор; 7% имат чуждестранни подизпълнители, и 2% от МСП са активно ангажирани в преки чуждестранни инвестиции.

⁷ Преглед на ефективността на МСП „МСП действително ли създават повече и по-добри работни места?“ EIM, ноември 2011 г., стр. 77.

⁸ Участие на МСП в Седмата рамкова програма за периода 2007-2011 г. Европейска комисия, 2012 г.

- 3.8 Подкрепата за интернационализацията на МСП може да бъде ефективна, само ако доставчиците на европейско и национално равнище възприемат нов подход и изоставят шаблонните, стандартизирани услуги в полза на такива, които са целенасочени, проактивни и адаптирани към специфичните нужди, съобразени със сектора, жизнения цикъл, наличието на ресурси, позицията в съответната конкурентна среда и характерния потенциал на дружеството, като например езиковите умения на служителите му и познаването на местната култура и бизнес среда⁹.
- 3.9 Основните задачи на бизнеса са да реализира печалба, растеж и пазарен дял. Навлизането на чужди пазари може да осигури постигането на тези задачи, но без гаранция за успех. Макар и половината от МСП, работещи в чужбина, да отчитат нарастване на оборота, това не се отнася за другата половина. Целта на предоставяната подкрепа следва да бъде минимизиране на рисковете от провал поради липса на информация и опит.
- 3.10 Насърчаването на интернационализацията на МСП е въпрос, на който държавите членки следва да отредят необходимото внимание, тъй като разполагат с редица публично и частно финансирани програми за подкрепа (над 300)¹⁰. Затова трябва да се обърне достатъчно внимание на въпроса каква добавена стойност би могла да донесе новата подкрепа на равнище ЕС, за да се избегне дублиране или припокриване на текущата подкрепа. Поради това би било полезно националните органи, които оказват подкрепа за интернационализацията на МСП, да осъществяват редовен обмен на информация и да координират дейностите си с компетентни напътствия от страна на Комисията.
- 3.11 Приносът на Европа трябва да се съсредоточи преди всичко върху: отваряне на пазарите и осигуряване на по-лесен достъп до тях; сключване на двустранни и многостранни споразумения; отмяна на тарифните и нетарифните бариери; и предоставяне на информация (Базата данни за достъп до пазари, (MADB), особено за специфични и общи аспекти, каквито са защитата на правата върху индустриалната собственост, стандартите, налозите, документацията за внос/износ, наредбите, санитарните, фитосанитарните и ветеринарните правила, борбата срещу корупцията, както и публичните търгове. ЕС трябва систематично да изисква от страните партньори да валидират националните сертификати на държавите членки, които са признати в рамките на единния пазар, за да се предотвратява дискриминирането на някои държави членки.

⁹ Fabio Antoldi, стр. 31 от презентация на тема „Могат ли европейските МСП действително да поемат по международните пътеки на бърз растеж?“, направена по време на семинар, състоял се на 24 януари 2012 г. в Европейския парламент.

¹⁰ Вж. заключителния доклад от проучването на EIM „Opportunities for the internationalization of European SMEs“ („Възможности за интернационализацията на европейските МСП“), стр. 30.

- 3.12 Подкрепата на ЕС трябва да се използва за осигуряването на равни условия, позволяващи навлизането на пазарите на трети страни от страна на МСП, които са от малки или от нови държави членки и не са в състояние да поддържат свое представителство там.
- 3.13 Принципът на партньорство между публичните институции и представителите на бизнеса (търговски камари, сдружения, представляващи интересите на МСП, бизнес и браншови сдружения), трябва да се спазва стриктно. Участието на социалните партньори, по-специално на регионално и местно равнище, трябва да се използва за идентифициране на политиките и ресурсите на национално и европейско равнище, необходими за подкрепа на интернационализацията на МСП и за следене на тяхното правилно използване. Този принцип на партньорство следва да е съобразен с националните интереси, с различните форми на подкрепа и със свободната конкуренция между дружествата и доставчиците на подкрепа. Все пак би било добре да се избегне това публичните институции на държавите членки да предоставят услуги, с които биха конкурирали предприятията и представителите на предприятията.
- 3.14 ЕИСК изразява съжаление, че в съобщението липсва предложение за по-добра координация и съвместно управление на тази стратегия за интернационализация на европейско равнище. Когато става въпрос за интернационализацията на МСП, няма ясно разграничение на компетенциите на генералните дирекции на Комисията (предприятия и промишленост, търговия, единен пазар, помощ за развитие, митническо и данъчно облагане). Освен това би следвало да се подобри сътрудничеството между тези генерални дирекции на Комисията и Европейската служба за външна дейност, от една страна, и от друга – между тях и Съвета, мрежата от национални представители на МСП, Европейския парламент, представителствата на държавите членки в трети страни и други органи, които прилагат политиката на интернационализация и играят роля в оформянето □.

4. Специфични бележки и препоръки относно предложенията на Комисията

- 4.1 Предложеният преглед на настоящата ситуация трябва да се съсредоточи основно върху оценяването на ефикасността на сегашните мерки и инструменти на ЕС за подкрепа, като се посочат съществуващите пропуски в националните системи за подкрепа и те бъдат запълнени с помощта на ЕС.

- 4.2 Трябва да се помисли сериозно – не на последно място с оглед на разходите – преди да бъде предприето създаването на новия европейски информационен портал. В това отношение трябва да се зачитат следните принципи:
- порталът не трябва да дублира съществуващите национални източници;
 - той трябва да обединява всички съществуващи европейски и национални източници на информация, така че те да са лесно достъпни на едно място;
 - споделената информация от европейските източници следва да се предоставя на националните езици;
 - информацията от собствени източници на ЕС би следвало да се съсредоточи върху установяването и отстраняването на пречките пред достъпа до пазара, митническото законодателство, сертифицирането, санитарните, фитосанитарните и ветеринарните изисквания, стимулите за инвестициите и условията за тяхната защита, защитата на правата за интелектуална собственост, обществените поръчки и др.;
 - МСП трябва да бъдат информирани за приложимите към тях аспекти от ръководните насоки на ОИСР относно многонационалните предприятия¹¹;
 - информацията трябва да отговаря на потребностите на всички, които участват в интернационализацията: вносителите, износителите, инвеститори и подизпълнители, както и да е съобразена със спецификата на различните сектори.
- 4.3 ЕИСК изразява съжаление от липсата на мерки за насърчаване на електронната търговия, която може да се превърне във важен инструмент за интернационализацията на МСП. В тази връзка е необходимо да бъдат изпълнени целите на ЕС по отношение на широколентовия достъп, по-специално покритието на селските и отдалечените райони, които ще улеснят достъпа на МСП до информацията, необходима за тяхната интернационализация.
- 4.4 ЕИСК оценява полезния принос на мрежата „Enterprise Europe Network“ (EEN) за създаването на контакти и търговски връзки между дружествата от ЕС в някои страни. Въпреки това потенциалът на сайта може да бъде много по-удачно оползотворен; това например проличава от факта, че повечето европейски МСП изглежда не са особено запознати с неговото съществуване. Доколкото е възможно, услугите, предлагани от EEN, следва да отговарят на реалните изисквания и нужди на МСП. В много региони представителните организации на МСП не са част от EEN. Комитетът подчертава произтичащата от това необходимост да се реструктурира управлението на EEN и призовава в нейното ръководство да бъдат включени организациите на предприятията, които са най-тясно свързани с МСП.

¹¹ „Ръководните насоки на ОИСР за многонационалните предприятия“, 2000 г.

- 4.5 Подкрепата от страна на ЕС за установяването на МСП на пазарите на трети страни следва също така да включва разнообразни форми на подкрепа за навлизането на МСП на единния пазар, като паралелно с това се премахнат бариерите, които продължават да възпрепятстват пълното използване на възможностите, предоставени от единния пазар съгласно Акта за единния пазар. Общоприета практика е МСП да извършват търговия първо в рамките на единния пазар и след това да навлизат на пазарите на трети страни.
- 4.6 От всички изследвания и проучвания проличава, че МСП са слабо запознати с наличните видове подкрепа и програми. Езикът, използван от ЕС и от националните институции, трябва да бъде прост, разбираем и съобразен със спецификите на МСП. ЕИСК препоръчва да се изготви ясен и кратък наръчник, който да проправя път през лабиринта от варианти за подкрепа и да се подобри разпространението на информация за подкрепата, оказвана понастоящем от европейските институции. В разпространението на информацията за подкрепата и повишаването на осведомеността за нея трябва да се включат по-специално организации, представляващи интересите на МСП (като търговски камари и сдружения на МСП).
- 4.7 В духа на плана за действие, изготвен от Комисията¹², ЕИСК би желал да се подобри достъпът на МСП до финансиране, което е предпоставка за тяхната евентуална интернационализация, особено в настоящата икономическа и финансова криза в ЕС. ЕИСК призовава Комисията да създаде нови финансови инструменти за подкрепа на интернационализацията на МСП, като например гаранции за експортно кредитиране, застраховане на международни дейности и лесно отпускане на заеми чрез гарантирани кредитни карти¹³.
- 4.8 За разлика от сегашните програми като „East Invest“ и „Al Invest“, новите програми с регионална ориентация би следвало да бъдат изградени върху еднакви финансови и административни условия. Комитетът настоятелно призовава Комисията да преразгледа настоящите правила, според които само МСП от страните партньори могат да ползват техническа подкрепа за участие в дейностите по дадена програма. Освен това те би следвало да улесняват участието на МСП от държавите членки в изпълнението им, като оказват подкрепа за покриване на първоначалните им разходи за участие в дейностите по програмите.
- 4.9 ЕИСК приветства стремежа на Комисията да даде на МСП от държавите членки, които нямат представителство в ключови пазари на трети страни, достъп до подкрепа и информация, предоставяни от други държави членки на ЕС. Комитетът посочва обаче, че определянето на условията на това сътрудничество няма да бъде лесно. Ще трябва да се установи дали услугите, субсидирани от бюджета на една държава, могат да бъдат използвани от МСП от други държави членки.

¹² Вж. „План за действие за улесняване достъпа на МСП до финансиране“, COM(2011) 870 final.

¹³ Вж. картата Széchenyi в Унгария, която е гарантирана от държавата и дава възможност на МСП да получават заеми без да предоставят обезпечение: www.iapmei.pt/conferencia/1_Laslo_Krisan.ppt.

- 4.10 Това препятствие може да бъде превъзможнато посредством постепенното установяване на европейски центрове за подкрепа на взаимната търговия, извършвана от МСП, в ключови страни партньори. Представителните организации на МСП трябва да участват пряко във вземането на решения относно естеството и формата на своята бизнес дейност. ЕИСК препоръчва необходимите финансови средства да бъдат насочени към запознаване с услугите, които се предлагат от организациите, представляващи МСП на национално и европейско равнище.
- 4.11 ЕИСК отправя искане организираното гражданско общество (работодатели, синдикати, потребители, сдружения на МСП и др.), включително ЕИСК и организации като Eurochambres, Европейския съюз на занаятчиите, малките и средните предприятия (UEAPME), Конфедерацията на европейския бизнес Business Europe, Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC) и по възможност европейски секторни сдружения в тези области, които са най-важни за интернационализацията, да участват в годишен форум за оценка на интернационализацията на МСП. Форумът би следвало да бъде под формата на постоянна координационна платформа, която, освен всичко останало, трябва да наблюдава как се използват предвидените за различните програми значителните ресурси и помощи, както и да следи за тяхната ефективност въз основа на ясни критерии.
- 4.12 ЕИСК предлага да бъде учредена европейска награда за най-добър износител сред МСП, която да се присъжда ежегодно, например по време на асамблеята на форума.
- 4.13 Европейската награда за предприемачество и наградата „Предприемчив европейски регион“, присъждана от Комитета на регионите, могат да се използват по-енергично, за да популяризират успешните дейности на публичните органи в областта на интернационализацията.
- Ежегодната седмица на МСП трябва да включва инициативи за подкрепа на интернационализацията и обмен на най-добри практики в тази област между държавите членки.
- ЕИСК призовава за създаването и поддържането на онлайн база данни на най-добрите практики в областта на интернационализацията, прилагани от европейските търговски камари, от представителните сдружения на МСП и от секторните организации, и също така призовава този опит да се разпространява целево чрез представителните организации на МСП.
- 4.14 ЕИСК препоръчва завръщане към някои от изпитаните инициативи на ЕС за „matchmaking“ (намиране на най-подходящ бизнес партньор), като Europartenariat или Interprise, от които много МСП от страни кандидатки се ползваха в миналото с цел постигане на интернационализация.

- 4.15 Що се отнася до териториалния обхват на интернационализацията на МСП, ЕИСК изразява съгласие с поставения акцент върху страните от БРИК, които бележат силен икономически растеж, но препоръчва навлизане и на други развиващи се пазари в Персийския залив, Югоизточна Азия и други региони. Комитетът също така препоръчва да се определят секторни приоритети, които да ръководят интернационализацията на МСП.
- 4.16 ЕИСК препоръчва далеч по-голямо ангажиране на представителите на МСП в страните, в които те оперират, с интернационализацията на малките и средни предприятия, която трябва да бъдат изведена като един от ключовите приоритети на националните политики за подкрепа на МСП.

Брюксел, 23 май 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
